

Saksbehandler: Aslaug Irene Skjold**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
062/22	Formannskapet	30.05.2022
056/22	Kommunestyret	13.06.2022

Fastlegeordningen – strakstiltak for å øke handlingsrommet for kommunen

Rådmannens forslag til vedtak:

Fastlegesituasjonen i kommunen er nå under et ekstraordinært press. Som strakstiltak vedtar kommunestyret følgende for å øke kommunens handlingsrom:

1. For å stabilisere fastlegetilbudet i kommunen forberedes etablering av nytt kommunalt legesenter i egnede lokaler, evt. utvidelse av eksisterende kommunalt legesenter på Bygnes, for oppstart i løpet av 2023.
2. Kommunestyret viser til at det er sårbart for fastlegeordningen at fastlegehjemler blir stående ubesatt over lang tid. Administrasjonen bes starte opp et arbeid med overtakelse av hjemler i privat næringsdrift, hvor det ikke har lyktes med rekruttering etter gjentatte utlysninger. Overtakelser av slike hjemler skal skje etter individuelle avtaler, basert på fastlagte kriterier, med den enkelte hjemmelsinnehaver. Hjemlene kan flyttes til kommunalt legesenter dersom det ikke finnes andre hensiktsmessige løsninger.
3. Kommunestyret setter av inntil 3 mill kroner til formålene i 2022 som dekkes av kommunestyrets disposisjonsfond. Økonomiske konsekvenser for eventuell oppretting og drift av kommunalt legesenter innarbeides i budsjett for 2023.

Vedtak som innstilling fra Formannskapet - 30.05.2022 - 062/22

Fastlegesituasjonen i kommunen er nå under et ekstraordinært press. Som strakstiltak vedtar kommunestyret følgende for å øke kommunens handlingsrom:

1. For å stabilisere fastlegetilbudet i kommunen forberedes etablering av nytt kommunalt legesenter i egnede lokaler, evt. utvidelse av eksisterende kommunalt legesenter på Bygnes, for oppstart i løpet av 2023.
2. Kommunestyret viser til at det er sårbart for fastlegeordningen at fastlegehjemler blir stående ubesatt over lang tid. Administrasjonen bes starte opp et arbeid med overtakelse av hjemler i privat næringsdrift, hvor det ikke har lyktes med rekruttering etter gjentatte utlysninger. Overtakelser av slike hjemler skal skje etter individuelle avtaler, basert på fastlagte kriterier, med den enkelte hjemmelsinnehaver. Hjemlene kan flyttes til kommunalt legesenter dersom det ikke finnes andre hensiktsmessige løsninger.
3. Kommunestyret setter av inntil 3 mill kroner til formålene i 2022 som dekkes av kommunestyrets disposisjonsfond. Økonomiske konsekvenser for eventuell oppretting og drift av kommunalt

legesenter innarbeides i budsjett for 2023.

Formannskapet 30.05.2022:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 062/22 Vedtak:

Fastlegesituasjonen i kommunen er nå under et ekstraordinært press. Som strakstiltak vedtar kommunestyret følgende for å øke kommunens handlingsrom:

1. For å stabilisere fastlegetilbudet i kommunen forberedes etablering av nytt kommunalt legesenter i egnede lokaler, evt. utvidelse av eksisterende kommunalt legesenter på Bygnes, for oppstart i løpet av 2023.
2. Kommunestyret viser til at det er sårbart for fastlegeordningen at fastlegehjemler blir stående ubesatt over lang tid. Administrasjonen bes starte opp et arbeid med overtakelse av hjemler i privat næringsdrift, hvor det ikke har lyktes med rekruttering etter gjentatte utlysninger. Overtakelser av slike hjemler skal skje etter individuelle avtaler, basert på fastlagte kriterier, med den enkelte hjemmelsinnehaver. Hjemlene kan flyttes til kommunalt legesenter dersom det ikke finnes andre hensiktsmessige løsninger.
3. Kommunestyret setter av inntil 3 mill kroner til formålene i 2022 som dekkes av kommunestyrets disposisjonsfond. Økonomiske konsekvenser for eventuell oppretting og drift av kommunalt legesenter innarbeides i budsjett for 2023.

Kommunestyret 13.06.2022:

Behandling:

Tilleggsforslag fra Karmøylista, foreslått av Tor Inge Melhus, Karmøylista

Ved etablering av nytt legesenter mener vi det er hensiktsmessig å etablere disse i områder med lav legedekning nå, fremfor å utvide store sentralt plasserte legesentre.

Når man først går for å etablere kommunale legesenter, og åpner opp for at fast ansatte leger får beholde deler av egen taksting, ville det også vært naturlig å åpne opp for å tilby nullavtaler for leger som har god arbeidskapasitet og ønske om å ta litt mer av risikoen selv.

Tor Inge Melhus

Melhus (KL) fremmet følgende tilleggsforslag:

Ved etablering av nytt legesenter mener vi det er hensiktsmessig å etablere disse i områder med lav legedekning nå, fremfor å utvide store sentralt plasserte legesentre.

Når man først går for å etablere kommunale legesenter, og åpner opp for at fast ansatte leger får beholde deler av egen taksting, ville det også vært naturlig å åpne opp for å tilby nullavtaler for leger som har god arbeidskapasitet og ønske om å ta litt mer av risikoen selv.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fremsatt av Melhus (KL) fikk 6 stemmer (KL), og falt.

KST- 056/22 Vedtak:

Fastlegesituasjonen i kommunen er nå under et ekstraordinært press. Som strakstiltak vedtar kommunestyret følgende for å øke kommunens handlingsrom:

1. For å stabilisere fastlegetilbudet i kommunen forberedes etablering av nytt kommunalt legesenter i egnede lokaler, evt. utvidelse av eksisterende kommunalt legesenter på Bygnes, for oppstart i løpet av 2023.
2. Kommunestyret viser til at det er sårbart for fastlegeordningen at fastlegehjemler blir stående ubesatt over lang tid. Administrasjonen bes starte opp et arbeid med overtakelse av hjemler i privat næringsdrift, hvor det ikke har lyktes med rekruttering etter gjentatte utlysninger. Overtakelser av slike hjemler skal skje etter individuelle avtaler, basert på fastlagte kriterier, med den enkelte hjemmelsinnehaver. Hjemlene kan flyttes til kommunalt legesenter dersom det ikke finnes andre hensiktsmessige løsninger.
3. Kommunestyret setter av inntil 3 mill kroner til formålene i 2022 som dekkes av kommunestyrets disposisjonsfond. Økonomiske konsekvenser for eventuell oppretting og drift av kommunalt legesenter innarbeides i budsjett for 2023.

Saksutredning

Bakgrunn

Kommunen har ansvar for fastlegetjenesten og skal sørge for at det er nok fastleger tilgjengelig i kommunen.

Fastlegene kan være ansatt i kommunen eller ha avtale om privat næringsdrift. En fastlege i privat næringsdrift mottar månedlig et fast basistilskudd beregnet ut fra antall pasienter på listen. I tillegg mottar fastlegen egenandel fra pasientene og refusjon fra HELFO etter ulike satser knyttet til de ulike konsultasjonene. Den privatpraktiserende fastlegen har ansvar for å betale husleie, lønn til personale og andre driftsutgifter. En fastlønnet fastlege i Karmøy kommune mottar årslønn for 100 pst stilling tilsvarende 37,5 timer pr uke, og har mulighet til å beholde en viss prosentandel av HELFO-refusjon over et visst månedlig inntjent beløp. Fastlønnte leger betaler ikke for husleie og lønn til personale og andre driftsutgifter. Drift av det kommunale legesenteret dekkes av kommunen og deler av utgiftene dekkes av basistilskudd, refusjon og egenbetaling.

Det er mangel på fastleger i hele Norge og flere kommuner har innført lokale tiltak for å stabilisere driften og øke rekrutteringen. Det er også fastlegemangel og rekrutteringsutfordringer i Karmøy. Karmøy kommune har innført en rekke tiltak, og arbeider også med andre mulige tiltak i samarbeid med legeforeningen og praktiserende leger i Karmøy, jfr kommunestyrets sak KST- 037/22 med følgende vedtak:

Kommunestyret ber om at det arbeides videre med økonomiske og organisatoriske tiltak for å bedre rekruttering av leger til Karmøy kommune.

Vedlagte innspill fra ALU datert 31.01.22 vurderes, og forslag til tiltak drøftes og utarbeides i samråd med leger som praktiserer i Karmøy kommune.

Hovedutvalg helse og omsorg blir orientert om aktuelle tiltak når møtet mellom kommunen og allmennlegeforeningen har funnet sted. Kostnadene må estimeres på tiltakene som foreslås. Dette bør skje før september slik at partiene har mulighet til å se på mulige løsninger i budsjettarbeidet. Det vil arbeides videre med dette fram mot høsten. Rådmannen opplever imidlertid at det er behov for enkelte strakstiltak nå.

Vurdering av den aktuelle situasjonen og behov for strakstiltak

Solopraksiser og legesentre med 3 eller færre leger er ekstra sårbare i forhold til fravær. Derfor er

det ønskelig å tilrettelegge for flerlegesentre med minimum 4 leger. I Karmøy kommune er det nå 4 hjemler i privat næringsdrift hvor hjemmelsinnehaver har sluttet/sagt opp. Dette gjelder Haugaland Medisinske Senter, Avaldsnes legesenter, Veia legesenter og Kopervik legesenter. Dette er alle legesentre med 3 hjemler, dvs at det er to leger igjen. Hjemlene ved Veivågen legesenter, Haugaland medisinske Senter og Avaldsnes legesenter er lyst ut flere ganger uten at det har lyktes å rekruttere.

Hjemmelsinnehaver som er fastlege i privat næringsdrift har rettigheter til å få lyst ut hjemmelen i nåværende lokasjon ved oppsigelse. Fratredende lege har rett til å kreve overdratt praksis til overtagende lege. Til praksis regnes relevant utstyr og inventar, husleieavtaler og kompensasjon for opparbeidet praksis (goodwill). Overdragelsesbetingelsene avtales mellom fratredende og overtagende lege. Kommunen er ikke part i denne avtalen, jfr avtaleverket (ASA 4310). Kommunen har imidlertid et «sørge for» ansvar for at pasientene har et fastlegetilbud. Dersom det ikke er søkere til hjemmelen kan situasjonen bli fastlåst over lang tid. Flere nye fastleger signaliserer at de er skeptiske til å gå inn i næringsdrift og å investere i legesenter hvor de er usikre på om de vil få tilbake de investerte midlene dersom de senere velger å slutte som fastlege eller om livssituasjonen deres endres. Det er grunn til å anta at ordningen med fastlege i næringsdrift fungerer bedre for et legesenter med stabil drift enn for en solopraksis og legesenter med få leger og hyppige utskiftninger av leger.

Overtakelse av "fastlåste hjemler" og større andel leger i kommunalt legesenter vil gi en bedre balanse mellom næringsdrift og kommunalt ansatte leger i kommunen, og gi et større rom for å kunne rekruttere fastleger til kommunen.

Rapporten «Variasjoner i finansiering av fastlegeordningen, tredje oppfølgingsundersøkelse, juli 2021» viser at kommuner som har innløst fastlegehjemler i gjennomsnitt har betalt 258 000 kroner pr hjemmel. Verdien fastsettes etter forhåndsdefinerte kriterier som listelengde, antall utlysninger og søkere til fastlegehjemler generelt i kommunen og til den aktuelle hjemmel, standard på lokaler, stabilt hjelpepersonell, om fastlegelisten/legen er populær, eventuelle mottatte subsidier fra kommunen og eventuell mislighold av forpliktelser i fastlegeavtale og leieavtale.

Rådmannens tilråding

Rådmannen viser til at det er sårbart for fastlegeordningen at fastlegehjemler blir stående ubesatt over lang tid etter gjentatte utlysninger. For å stabilisere fastlegetilbudet i kommunen tilrår rådmannen at kommunestyret som et strakstiltak bevilger inntil 3 mill. kroner til følgende: forberede opprettelse av nytt/utvidelse av eksisterende kommunalt legesenter i egnede lokaler og innløsning av fastlåste hjemler etter individuelle avtaler. Ved inngåelse av individuelle avtaler legges fastsatte kriterier til grunn. Dersom det ikke er andre hensiktsmessige løsninger kan innløste hjemler flyttes til kommunalt legesenter. Ved opprettelse av nytt kommunalt legesenter/utvide Bygnes legesenter vil det være behov for å avsette midler til etablering og drift av senteret.

Økonomiske konsekvenser for eventuell oppretting og drift av kommunalt legesenter innarbeides i budsjett for 2023.

Rådmannen kommer tilbake med ny sak om status for fastlegeordningen og eventuelle forslag til ytterligere tiltak høsten 2022.